

ПІДХОДИ ДО СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ БАНКІВ

Кредитування як вид економічної діяльності є одним з найбільш ризикових. Тому постійною є потреба страхування кредитних ризиків.

У страхуванні кредитних ризиків можна визначити такі два підходи:

- добровільне страхування ризиків непогашення кредитів;
- добровільне страхування відповідальності позичальника за непогашення кредитів.

Об'єктом при страхуванні ризиків непогашення кредитів є відповідальність позичальників перед банком (кредитором) за своєчасне та повне погашення кредитів і відсотків за користування кредитами впродовж терміну, встановленого в договорі. При цьому страхувальник (банк) має вибір: застрахувати суму наданого кредиту з відсотками чи лише суму основного боргу; страхувати відповідальність усіх позичальників, яким раніше було надано кредити, чи відповідальність кожного окремо. У нестабільній економічній ситуації доцільно страхувати суму кредиту з відсотками за кожним позичальником окремо. Відповідальність страховика (страхової компанії) за страхування ризику непогашення кредитів виникає, якщо страхувальник не отримав обумовлену кредитним договором суму впродовж визначеного часу після настання терміну платежу, передбаченого кредитним договором, або терміну, встановленого банком у разі невиконання позичальником умов кредитного договору.

При страхуванні ризику непогашення кредиту можливі окремі особливості реалізації такої угоди. Так, страховик має право відмовити у відшкодуванні, якщо страхувальник повідомив недостовірні дані про обставини, що мають суттєве значення для судження про ступінь ризику, або якщо страхувальник не виконав обов'язки, покладені на нього умовами договору. Страхова сума встановлюється пропорційно до визначеного в договорі страхування відсотка відповідальності страховика, виходячи з усієї суми заборгованості (зокрема й відсотків за користування кредитом), що підлягає поверненню за умовами кредитного договору. Зазвичай страховик сплачує страхувальнику відшкодування у розмірі 50–90 % суми непогашеного позичальником кредиту (і відсотків за ним).

В іншому випадку страхування відповідальності позичальників за непогашення кредиту укладається між страховою компанією (страховик) та підприємствами й організаціями (страхувальники). Об'єктом страхування є відповідальність позичальника перед банком, який видав позичку, за своєчасне й повне її погашення або за погашення кредитів, зокрема й відсотка за користування ними. Основні правила та умови цього виду страхування кредитів загалом подібні до правил і умов страхування ризику непогашення кредиту.

Страхування відповідальності позичальників за непогашення кредиту можна розглядати як форму забезпечення повернення кредиту й сплати відсотків лише у разі, коли страхова компанія спроможна здійснити виплату страхової винагороди. Вадю такої форми є також те, що страховик не вступає в прямі правові відносини з банком-кредитором, а отже, банк як третя особа втрачає можливість безпосереднього захисту своїх інтересів. Український страховий ринок потребує удосконалення загальних умов страхування кредитів, які мали б охоплювати найбільш суттєві норми кожного виду страхування.